

3	VOORWOORD	19	WETGEVINGSADVISERING
5	GEFINANCIERDE RECHTSBIJSTAND	21	TABLEAU
9	BELANGENBEHARTIGING	28	TOEZICHT
12	KWALITEITSBEVORDERING	29	TUCHTRECHT
14	OPLEIDING	30	JURIDISCHE AANGELEGENHEDEN
16	PRAKTIJKVOERING TEN BEHOEVE VAN DE ADVOCaat	32	COMMUNICATIE
		35	BESTUURLIJKE ORGANISATIE
		38	FINANCIEEL OVERZICHT

Hét beeld van 2018 wordt bepaald door protesterende advocaten in toga op het Plein in Den Haag voor de Tweede Kamer en voor rechtbanken in het hele land. Advocaten die protesteren; dat is uitzonderlijk. Maar uitzonderlijke omstandigheden vragen om uitzonderlijke acties. Want wie had ooit kunnen bedenken dat het nodig zou zijn de straat op te gaan voor het behoud van de gefinancierde rechtsbijstand voor mensen met een kleine beurs? Dan is er wel wat aan de hand.

Datzelfde geldt voor de staat van onze rechtsstaat en de bijzondere positie die advocaten hierin hebben. Rechtsstatelijke beginselen die onder druk staan. Politici die bepleiten dat rechters door de Tweede Kamer beoordeeld moeten kunnen worden of bewoners van bepaalde wijken strenger willen straffen. Grote aantallen strafbeschikkingen van het OM waardoor betrokkenen een strafblad hebben gekregen zonder rechterlijke toets. Ondercapaciteit binnen het OM en de politie. Te grote werkdruk bij de rechterlijke macht. En steeds meer sociaal advocaten die het zich niet meer kunnen veroorloven op te komen voor financieel minder bedeelde. Terecht is daar vanuit de rechtspraak, het OM en de politie stevig stelling tegen genomen. De NOvA heeft zich niet onbetuigd gelaten. Het gevaar ligt op de loer dat we het scherpe zicht verliezen op de waarde van onze rechtsstaat. Als je maar vaak genoeg knabbelt aan de randen breken er

stukjes van af, totdat we op een bepaald moment niet meer weten hoe de rechtsstaat eruit behoort te zien.

In het rechtsstatelijke evenwicht is de rol van de advocaat essentieel. Advocaten zijn niet zomaar vrije ondernemers die een juridisch beroep uitoefenen, maar juridische beroepsbeoefenaren ten dienste van de rechtsbedeling. Daar waar de overheid advocaten steeds meer weg lijkt te willen filteren zal zij altijd weer de NOvA tegenover zich vinden. Samen met rechters en het OM, elk vanuit een eigen perspectief, staat de advocatuur voor een rechtvaardige samenleving. Gebaseerd op de wettelijke verankerde kernwaarden: onafhankelijkheid, partijdig, deskundig, integer en vertrouwelijk. Daar moeten we ons voortdurend bewust van zijn en het is goed daar met elkaar het gesprek over op te zoeken, zoals tijdens de ontbijtsessies rond de gedragsregels die de NOvA in het afgelopen jaar weer op verschillende locaties in het land georganiseerd heeft. Zonder uitzondering zijn dat bijzonder inspirerende bijeenkomsten.

Jong geleerd is oud gedaan. Daarom krijgen de gedragsregels ook een belangrijke plek in de vernieuwde beroepsopleiding advocaten BA2020, die vorig jaar in de steigers is gezet. Met minder dagdelen, meer keuzevakken en vakken die toepassingsgerichter zijn, wordt het leren in de praktijk

nog beter in de opleiding geïntegreerd. Doel is immers advocaat-stagiairs op te leiden tot advocaten die zelfstandig een praktijk voeren vanuit toegepaste kennis, de juiste vaardigheden, ethisch besef en het vermogen te blijven leren.

Het ambitieuze project KEI van de Raad voor de rechtspraak is in 2018 definitief afgeblazen. De ambities om tegelijkertijd zowel het procesrecht te vernieuwen als de interne organisatie van de rechterlijke macht digitaal te structureren, bleken te hoog gegrepen. In de afgelopen jaren hebben veel advocaten belangeloos meegewerkt en meegedacht in werkgroepen, testsessies en pilots. Hopelijk is die inbreng van de advocatuur niet voor niets geweest. We hebben uiteindelijk een goede samenwerking opgebouwd en de Rechtspraak heeft veel kennis opgedaan van de processen van de advocatuur. Dat kan de digitale brievenbus waar nu aan gewerkt wordt, alleen maar ten goede komen.

Op de valreep van 2018 is tot het nieuwe rechtsgebiedenregister besloten; een mooie nieuwe kwaliteitsimpuls voor de advocatuur. Tegelijkertijd biedt het register rechtzoekenden houvast om snel en eenvoudig de juiste advocaat te vinden voor hun specifieke juridische probleem. Het register is begin 2019 al deels opengesteld en enkele duizenden advocaten hebben zich inmiddels geregistreerd.

Per 1 januari jl. heb ik het algemeen dekenaat overgenomen van Bart van Tongeren. Het nieuwe jaar is turbulent begonnen. Ik kom daar graag volgend jaar op deze plaats op terug.

Johan Rijlaarsdam

Algemeen deken Nederlandse orde van advocaten

GEFINANCIERDE RECHTSBIJSTAND

Het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand kreeg het in 2018 zwaar te verduren. Al meteen in januari bleek dat de minister voor Rechtsbescherming niet van plan was de aanbevelingen van het **rapport Van der Meer** op te volgen. Van der Meer, die in 2017 op verzoek van het kabinet het stelsel doorlichtte, trok in zijn eindrapport duidelijke conclusies: het stelsel functioneert in de grond goed, maar moet duurzamer. Ook moet er dringend meer geld beschikbaar komen om sociaal advocaten een fatsoenlijke beloning voor hun werk te geven.

Deze opstelling van Dekker leidde tot de eerste ronde aan **protesten**. Na een estafetteprotest van twee dagen voor de deur van het parlement, demonstreerden op 1 februari ruim **400** advocaten in toga voor de Tweede Kamer. Algemeen deken Bart van Tongeren vroeg in het debat **Staat van de rechtsstaat** in de Eerste Kamer nadrukkelijk aandacht van de senatoren voor het belang van de rechtzoekenden met een kleine beurs en de benarde positie van sociaal advocaten. AR-lid Bernard de Leest deed hetzelfde tijdens het

Advocaten voor de Tweede Kamer

Video:
Cliënten van de sociale advocatuur

Video:
Minister Dekker en advocaat Steller over het lekkende dak

Video:
Advocaat en oud-deken Walter Hendriksen over de sociale advocatuur

rondetafelgesprek over rechtsbijstand in de Tweede Kamer.

Minister Dekker kondigde daarop aan dat hij met alle ketenpartners in overleg wilde treden over een 'redesign' van de rechtsbijstand. Alle ideeën waren welkom, mits ze geen extra geld kostten. De NOVA was het fundamenteel oneens met dat uitgangspunt en heeft, evenals de Vereniging Sociale Advocatuur Nederland, de minister voorstellen aangereikt om het stelsel te verbeteren waar wel geld voor nodig is. Met acties zoals **'Zonder rechtshulp geen rechtsstaat'** en **'Je recht halen is straks niet meer te betalen'** is dat standpunt breed uitgedragen. Ook organiseerde de NOVA een **extra Gerbrandydebat** met leden van de coalitie en de oppositie over een duurzamer stelsel.

In de Contourenbrief stelselhervorming die minister Dekker op 9 november publiceerde bleek weinig meegenomen van de verbetervoorstellen. Vanuit de NOVA is er steeds op gewezen dat de gang naar de onafhankelijke rechter niet belemmerd mag worden,

ook niet voor rechtzoekenden met een kleine beurs. De NOVA is voorstander van de versterking van de eerste lijn van rechtsbijstand, een betere samenwerking tussen het juridische en sociale domein en het terugdringen van zaken waarin de overheid wederpartij is. Omdat dit wezenlijke verbeteringen van het stelsel zijn, wil de NOVA daar verder over meedenken. Maar ook de aanbevelingen van de commissie Van der Meer moeten worden uitgevoerd en daar hoort bij dat de vergoedingen van advocaten in het stelsel, gezien de nood, per direct verhoogd moeten worden om voldoende aanbod in de advocatuur te behouden. In januari legden **advocaten door heel Nederland** uit protest een half uur het werk neer.

NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

Je recht halen is straks niet meer te betalen

Met een lager inkomen heb je dezelfde rechten als iedereen. Of niet?
Volgens de plannen van het kabinet, straks misschien niet meer.
Onafhankelijke rechtshulp en juridisch advies door een advocaat is dan alleen voor mensen met de dikste portemonnee. **Dat vinden wij onaanvaardbaar.**
Ongeacht je inkomen of in welke wijk je woont, heb je recht op recht!

Nederlandse orde van advocaten
Vereniging Sociale Advocatuur Nederland

Rechtspositie asielzoekers

De NOvA heeft er bij staatssecretaris Harbers van Justitie en Veiligheid op **aangedrongen** af te zien van zijn voornemen om de rechtsbijstand aan asielzoekers drastisch in te perken. In de visie van de staatssecretaris wordt rechtsbijstand alleen verstrekt na een voornemen tot afwijzing van een asielaanvraag. Dit zou betekenen dat asielzoekers dan niet langer meer recht hebben op kosteloze rechtsbijstand door een advocaat tijdens de hele asielprocedure, maar pas nadat zij van de IND een voornemen tot afwijzing hebben ontvangen. Dit is volgens de NOvA een ontoelaatbare aantasting van hun rechtspositie.

Modernisering Strafvordering

In het **advies** dat de NOvA eind juli 2018 heeft uitgebracht over de boeken 3 tot en met 6 van het vernieuwde Wetboek van Strafvordering heeft zij voorstellen gedaan die meer evenwicht moeten bieden tussen het belang van de opsporingsdiensten en de rechts-

bescherming van burgers. Bovendien vindt de NOvA dat de samenhang en de kwaliteit van het strafprocesrecht lijdt onder het enorme aantal wetswijzigingen en -voorstellen. Verder is gewezen op de financiële krapte in de praktijk van de strafrechtspleging, in het bijzonder in de gefinancierde rechtsbijstand waar sprake is van grote tekorten. Eerder bracht de NOvA al advies uit over de **boeken 1 en 2**. De modernisering Strafvordering stond ook centraal in een van de **5** afleveringen van de **podcast** Togaradio.

Wraking

De NOvA **verzette zich** medio vorig jaar tegen het beeld dat advocaten massaal misbruik maken van het procesrecht, bijvoorbeeld via het instrument wraking of het neerleggen van de verdediging. Dit werd zonder echt inhoudelijke onderbouwing gesteld door de voorzitters van de Raad voor de Rechtspraak en het College van Procureurs-Generaal in een brief aan minister Dekker, met als onderwerp 'misbruik van procesrecht'. Dat een aanzienlijk percentage van de

5

**Afleveringen
podcast
Togaradio**

wrakingsverzoeken wordt afgewezen, betekent niet dat al die verzoeken op voorhand volstrekt kansloos waren, **aldus de NOvA**. Daarnaast blijkt uit de cijfers dat het aantal wrakingsprocedures al jaren stabiel is.

Digitaal procederen

Op 10 april 2018 maakte de Raad voor de rechtspraak een **reset** bekend van het programma KEI. Ook komt er **geen landelijke uitrol** van digitaal procederen in civiele handelsvorderingen. **Teleurstellend**, omdat de NOvA en vele advocaten(kantoren) de afgelopen jaren hier veel in hebben geïnvesteerd. In plaats van digitaal procederen komt de nadruk te liggen op digitale toegankelijkheid van de rechtspraak, gericht op het digitaal uitwisselen en beschikbaar stellen van gegevens over rechtszaken voor juridische professionals en rechtzoekenden. Vooruitkijkend wijst de NOvA op de belangrijke rol van advocaten in de transitie en waarschuwt zij voor een **digitaal doolhof** door gebrek aan regie.

Advocatenportaal 'Mijn Strafdossier'

In steeds meer strafzaken wordt door het OM en de Rechtspraak digitaal gewerkt. Voor de advocatuur betekent dit dat in steeds meer zaken en in steeds meer zaakstromen het dossier digitaal beschikbaar komt op het

Advocatenportaal. Eind 2018 heeft de Rechtspraak een aantal wijzigingen aangebracht in het uiterlijk en de werking van **Mijn Strafdossier**, het digitale portaal voor strafrechtadvocaten. Hiermee is de Rechtspraak deels tegemoet gekomen aan **wensen van de advocatuur**.

Nummerherkenning DJI

In november 2018 kwam aan het licht dat in gevangenisgesprekken vertrouwelijke gesprekken tussen advocaten en hun cliënten zijn **opgenomen en afgeluisterd**. Geheime **telefoonnummers van advocaten** bleken door de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) niet te zijn herkend. De NOvA tilt hier zwaar aan omdat een cliënt altijd in vertrouwen met zijn advocaat moet kunnen spreken. Om nauwkeurig de oorzaak, reikwijdte en gevolgen in kaart te brengen heeft de NOvA aangedrongen op onafhankelijk onderzoek, wat de minister voor Rechtsbescherming heeft toegezegd.

Wiv

Sinds 1 mei 2018 is de **Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2017 (Wiv)** van kracht. Door deze zogenoemde 'sleepwet' hebben de Nederlandse inlichtingendiensten de bevoegdheid gekregen om naast telefoon- en satellietverkeer ook gegevens te verzamelen via internet.

Voor het inzetten van bijzondere bevoegdheden gericht op advocaten (direct tappen) is, mede door de inzet van de NOvA in voorgaande jaren, voorafgaande rechterlijke toestemming nodig. Met de AIVD en MIVD voert de NOvA verkennende gesprekken of een aangepast systeem van nummerherkenning kan worden ingevoerd in geval van bijzondere bevoegdheden worden ingezet jegens cliënten van advocaten (indirect tappen).

Vergunningplicht AFM

De beoogde vergunningsplicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) voor advocaten die bemiddelen bij consumentenkredieten (waaronder het treffen van een betalingsregeling) is **van de baan**. Nadat de AFM in 2017 had **aangekondigd** dat advocatenkantoren onder de vergunningplicht zouden vallen, heeft de NOvA in indringende gesprekken met de AFM en de ministeries van Financiën en van Justitie en Veiligheid aangegeven dat de werkzaamheden van een advocaat niet onder de reikwijdte van de Wft vallen. Ook **reageerde** de NOvA met succes op de consultatie van de wijziging van de Vrijstellingsregeling Wft door het ministerie van Financiën. De Vrijstellingsregeling Wft is inmiddels conform de consultatie aangepast en is per 1 januari 2019 van kracht.

Verschoningsrecht

De Wet implementatie EU-richtlijn 'meldingsplichtige grensoverschrijdende constructies' met betrekking tot Richtlijn EU 2018/822 (DAC 6) is in Nederland op 19 december 2018 in consultatie gegaan. De adviescommissie belastingrecht van de NOvA heeft hierover **geadviseerd**. Op grond van de implementatiewet vallen advocaten in beginsel onder de definitie van intermediair. Volgens de concept-toelichting wordt het verschoningsrecht voor advocaten ten volle gerespecteerd. De NOvA heeft in haar advies benadrukt dat dit betekent dat het verschoningsrecht volledig intact blijft en dus betrekking heeft op alle werkzaamheden van de advocaat die geschaard kunnen worden onder zijn normale beroepsuitoefening.

Scheiden zonder schade

De NOvA **steunde** in februari 2018 de **oproep** van André Rouvoet, voorzitter van het platform Scheiden zonder Schade, om te komen tot de-escalerende en oplossingsgerichte echtscheidingsprocedures. Daarmee moet schade voor kinderen tijdens een echtscheiding zoveel mogelijk worden voorkomen. Sinds het najaar neemt de NOvA deel aan de follow-up van het platform om met partijen samen aan de slag te gaan met een aantal van de voorgestelde **acties en ontwikkelpunten**. Het belang van het kind bij echtscheidingen staat hierbij centraal.

Rechtsgebiedenregister

Het college van afgevaardigden heeft op 13 december 2018 de wijzigingsverordening kwaliteitsbevorderende maatregelen **aangenomen**. Dit betekent dat advocaten zich na hun stage verplicht moeten registreren in een vernieuwd **rechtsgebiedenregister**. Dat geldt voor minimaal 1 en maximaal 4 van de in totaal 33 hoofdrechtsgebieden, waarbij per geregistreerd rechtsgebied 10 opleidingspunten dienen te worden behaald. Dit vormt een belangrijke objectieve maatstaf om de kwaliteit van de advocatuur te bevorderen, zowel in het belang van de advocaat als van de rechtzoekende. Sinds begin 2019 is het voor advocaten mogelijk om zich te **registreren**.

Keurmerk specialisatieverenigingen

Advocaten op bijna ieder rechtsgebied hebben zich verenigd in eigen specialisatieverenigingen. In 2018 hebben **3** van de tientallen specialisatieverenigingen **het keurmerk** van de NOvA ontvangen: de Nederlandse Vereniging van Advocaten-Belastingkundigen (NVAB), de Vereniging Erfrecht Advocaten Nederland (VEAN) en de Specialisten Vereniging Migratierecht Advocaten (SVMA). Het totaal aantal specialisatieverenigingen met een keurmerk komt hiermee op **9**.

3

**Specialisatie-
verenigingen
kregen het
NOvA keurmerk**

Kwaliteitstoetsen

De beoogde invoering van de **kwaliteitstoetsen** op 1 januari 2019 is **niet doorgedaan** doordat het ministerie van JenV de hiervoor benodigde wijziging van de Advocatenwet niet op tijd heeft gehaald. Het wetsvoorstel dat artikel 26 moet wijzigen is in het eerste kwartaal van 2019 in consultatie geweest. Het is nog niet bekend wanneer de wet in werking zal treden en met de uitvoering van de reeds in 2017 vastgestelde inrichting van de kwaliteitstoetsen kan worden gestart. Naar verwachting zullen alle advocaten per 1 januari 2020 gehouden zijn deel te nemen aan een vorm van gestructureerde feedback.

DilemmApp

De **DilemmApp** is in 2016 gelanceerd om beroepsethiek op een inspirerende wijze onder de aandacht van de balie te brengen. In 2018 is de app ruim **1.400** keer gedownload, waardoor het totaal aantal gebruikers is gestegen naar meer dan 4.700. Het afgelopen jaar ontvingen de deelnemende advocaten **25** dilemma's, waarbij zij een afweging dienen te maken tussen tegenstrijdige belangen. Deelname aan de app is gratis, anoniem en niet herleidbaar tot personen en telefoonnummers.

1.400

Downloads

25

Dilemma's

Beroepsopleiding advocaten

In maart en september 2018 zijn in totaal 8 groepen stagiairs met de **beroepsopleiding advocaten** (BA) gestart. In totaal begon een **recordaantal** van **922** advocaat-stagiairs aan de opleiding, 50 meer dan het jaar ervoor.

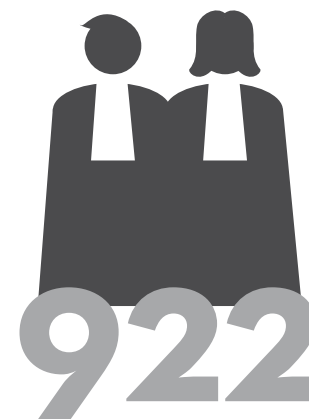
Tegelijk met de start van de BA zijn 8 patroonsbijeenkomsten georganiseerd die door ongeveer 200 patroons zijn bijgewoond. Meer dan 200 stagiairs en patroons waren aanwezig bij de 2 feestelijke certificaatuitreikingen in het voorjaar en najaar.

Het **aangepaste examenreglement** beroepsopleiding advocaten is 1 januari 2019 in werking getreden. In plaats van het indienen van een bezwaarschrift kunnen stagiairs een herbeoordeling aanvragen als zij het niet eens zijn met een toetsresultaat.

BA2020

Tijdens de vergadering van het college van afgevaardigden op 26 september 2018 presenteerde de algemene raad de **uitgangspunten** voor de **Beroepsopleiding advocaten** in 2020. Naast ethiek, proces- en andere basisvaardigheden ligt de focus op de praktijk- en specialistische vaardigheden en de toepassing van juridisch-inhoudelijke kennis. Ook wordt de begeleiding en monitoring van de stagiair versterkt. Door het leren in de praktijk meer te integreren met de beroepsopleiding en vakken toepassings- en praktijkgericht te maken, is de verwachting dat de huidige belasting voor stagiairs en kantoren met ongeveer **30%** wordt **gereduceerd**.

Eind vorig jaar werd bekend dat de start van de BA2020 wordt **uitgesteld** van 1 maart naar 1 september 2020. De uitwerking vindt nu plaats onder regie van de NOVA door de drie huidige aanbieders (de Uitvoeringsorganisatie, de Law Firm School en De Brauwery).

Advocaat-stagiairs

30%

**Reductie belasting
stagiairs en kantoren**

Leerstoel Advocatuur

De NOVA financiert de **leerstoel Advocatuur**, als onderdeel van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van Amsterdam gevestigd binnen het **Amsterdam Centre on the Legal Professions**. Leerstoelhouder is bijzonder hoogleraar advocatuur Diana de Wolff, die op 8 februari 2018 haar **oratie** hield: **Het belang van een goede rechtsbedeling**. Aan de leerstoel is tevens verbonden universitair hoofddocent Iris van Domselaar. Kijk voor meer informatie over alle onderwijs- en wetenschappelijke activiteiten in het **jaarverslag**.

NOVA
JAARVERSLAG
2018

PRAKTIJKVOERING TEN BEHOEVE VAN DE ADVOCAAT

Team vertrouwenspersonen

Vanaf half mei 2018 kunnen advocaten bellen met een **speciale hulplijn** (telefoonnummer 085 - 0640 182) voor een vertrouwelijk gesprek wanneer het privé of op het werk tegenzit. Zij kunnen met persoonlijke problemen – zoals burn-out- en stressklachten, dementie, depressie, verslaving of bij problemen op kantoor of thuis – volledig anoniem terecht bij het **Team Vertrouwenspersonen**. De hulplijn, bemand door 14 gedreven (oud-)advocaten die zich vrijwillig inzetten voor hun beroepsgenoten, is tot nu toe **28** keer gebeld.

Beroepsaansprakelijkheidsverzekering

De **wijzigingen in de regelgeving** omtrent de verplichte beroepsaansprakelijkheidsverzekering zijn op 1 januari 2019 in werking getreden. Omdat dit consequenties zou kunnen hebben voor de dekking, is advocaten vroegtijdig aangeraden in de polisvoorwaarden of bij hun tussenpersoon na te gaan wat dit betekent voor hun beroepsaansprakelijkheidsverzekering. Als

hulpmiddel heeft de NOVA de **online tool beroepsaansprakelijkheidsverzekering** ontwikkeld. Hiermee kan een advocaat **checken** of hij in zijn specifieke situatie adequaat verzekerd is. De tool is sinds de introductie ruim **500** keer geraadpleegd.

Resultaatgerelateerde beloning

Het experiment 'resultaatgerelateerde beloning in letsel- en overlijdensschadezaken' dat eind 2018 afliep, is met vijf jaar verlengd. Dat heeft het college van afgevaardigden op 13 december besloten. **Evaluatie van het experiment** laat zien dat regeling relatief beperkt is toegepast, maar dat de ervaringen van betrokkenen overwegend positief zijn. Door verlenging van het experiment kunnen meer lopende zaken worden afgerond zodat een nog beter beeld kan worden verkregen.

28
keer hulplijn
gebeld

500
keer online tool
geraadpleegd

Handleiding Wwft

De **Implementatiewet Vierde anti-witwasrichtlijn** is op 25 juli 2018 in werking getreden. Volgens de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) zijn advocaten verplicht om bij bepaalde aangewezen diensten de cliënt te identificeren, te verifiëren en in het kader van die dienstverlening verrichte of voorgenomen ongebruikelijke transacties te melden. Om advocaten(kantoren) handvatten te bieden voor de naleving van de identificatie- en meldingsplicht heeft de NOVA de **handleiding** herzien.

Handleiding bestuursrechtelijk onderzoek

Met de **handleiding bestuursrechtelijk onderzoek** kunnen advocaten zich voorbereiden voor het geval dat een bestuursrechtelijke toezichthouder op de stoep staat. Die beschikt over toezichts- en onderzoeksbevoegdheden waardoor de geheimhoudingsplicht en het verschoningsrecht van de advocaat in het gedrang kunnen komen. De handleiding met bijbeho-

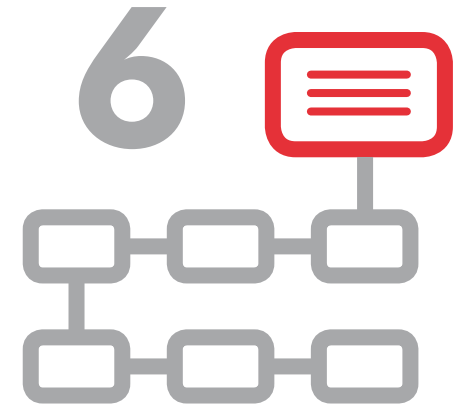
rend stappenplan bieden praktische handvatten wat wel en wat niet te doen. Eerder werd al de **handleiding bij strafrechtelijke doorzoeking** geactualiseerd.

Modellen gegevensbescherming

De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) is per 25 mei 2018 van toepassing. Om advocaten te informeren over de gevolgen van deze nieuwe Europese privacywetgeving organiseerde de NOVA op 25 april het **innovatieplatform AVG**. Aansluitend zijn **6** praktische **conceptmodellen** online beschikbaar gesteld die advocaten naar eigen inzicht kunnen gebruiken. Dit varieert van een verwerkersovereenkomst, registers datalekken en verwerkingsactiviteiten tot een handreiking privacystatement.

Modelkantoorhandboek

Het **modelkantoorhandboek** is in september **geüpdatet**. In de laatste versie van het handboek zijn onder andere de instructie Algemene verordening gegevens-

Modellen AVG

Video:
Innovatieplatform AVG

bescherming (AVG) en het model kantoorklachtenregeling toegevoegd. Ook zijn de instructie intervisie gestructureerde feedback en het onderdeel over de Wwft geactualiseerd.

Vademecum advocatuur

Naast de digitale versie op regelgeving.advocatenorde.nl is het vademecum advocatuur in 2018 ook weer in **boekvorm** verschenen. In deze uitgave is de belangrijkste en meest recente wet- en regelgeving opgenomen: van de Advocatenwet, de Verordening en de Regeling op de advocatuur tot de herijkte gedragsregels.

Advocatenpas

Begin november zijn de NOVA en QuoVadis gestart met het uitgeven van een **nieuwe generatie** advocatenpassen. Anders dan voorheen kunnen gebruikers bij de nieuwe **advocatenpas** kiezen voor een geldigheid van **3** of **5** jaar. Uitgangspunt is dat er met de nieuwe pas-

niets verandert aan de huidige machtigingen en rechten. Eerder zijn twee afzonderlijke machtigingen op de advocatenpas om in te loggen op diensten van de Rechtspraak samengevoegd tot één: **Digitale diensten Rechtspraak**.

Het aanvragen van de advocatenpas en het inzien of aanpassen van machtigingen is mogelijk via advocatenpas.advocatenorde.nl.

Mijn Orde

Via **Mijn Orde** kunnen advocaten hun geregistreerde persoonlijke gegevens op het tableau zelf aanpassen. Kantoorverantwoordelijken kunnen hier de kantoorgegevens wijzigen. Het aantal 'self service' mutaties in 2018 was **11.128**, minder dan in 2017 (14.241). Mede door de invoering van het rechtsgebiedenregister zal dit aantal in 2019 weer toenemen.

3 of **5**
jaar geldig

11.128
Mutaties

Adviescommissies wetgeving

De NOvA telt **17** adviescommissies wetgeving, met samen **138 leden**, die aan de algemene raad advies uitbrengen over wetsvoorstellen. Dit zijn:

- Adviescommissie arbeidsrecht
- Adviescommissie belastingrecht
- Adviescommissie bestuursrecht
- Adviescommissie buitenland
- Adviescommissie burgerlijk procesrecht
- Adviescommissie familie- en jeugdrecht
- Adviescommissie huurrecht
- Adviescommissie insolventierecht
- Adviescommissie intellectuele eigendom
- Adviescommissie mededinging
- Adviescommissie mediation
- Adviescommissie pensioenrecht
- Adviescommissie rechtsstatelijkheid
- Adviescommissie strafrecht
- Adviescommissie verzekeringsrecht
- Adviescommissie vreemdelingenrecht
- Gecombineerde commissie vennootschapsrecht
(in samenwerking met de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie)

Adviescommissies

138 Leden

Alle adviescommissies hebben in 2018 in totaal **50** adviezen over wetsvoorstellen uitgebracht die zijn aangeboden aan de Eerste Kamer, de Tweede Kamer en/of het ministerie van Justitie en Veiligheid. Dit betrof onder andere wetgevings-adviezen inzake:

- de **wijziging van Wetboek van Strafrecht** in verband met de afschaffing van de voorwaardelijke invrijheidstelling en de aanpassing van de voorwaardelijke veroordeling.
- de **Wet arbeidsmarkt in balans**.
- het conceptwetsvoorstel **Experimentenwet rechtspleging**.
- het **Wetsvoorstel tot herziening van het beslag- en executierecht**.
- de **flexibilisering van de asielketen**.

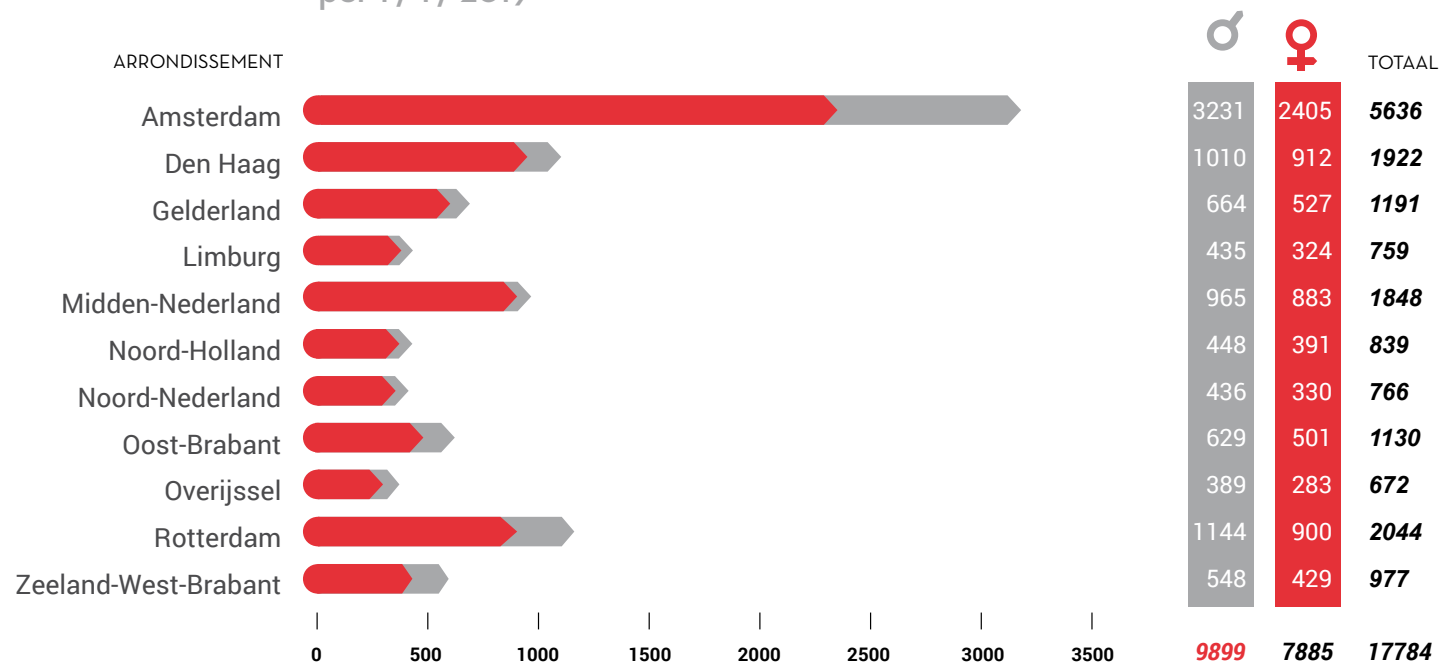
Alle adviezen zijn terug te vinden in de **juridische databank** van de NOvA.

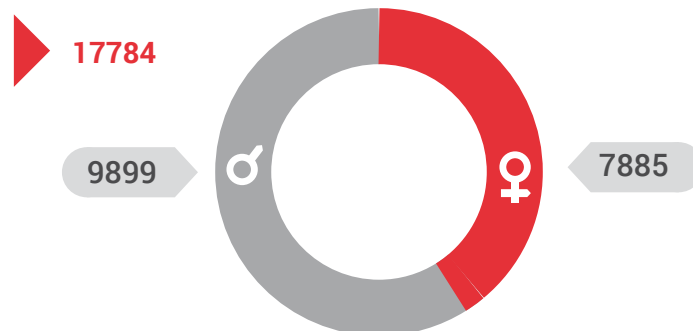
**Adviezen over
wetsvoorstellen**

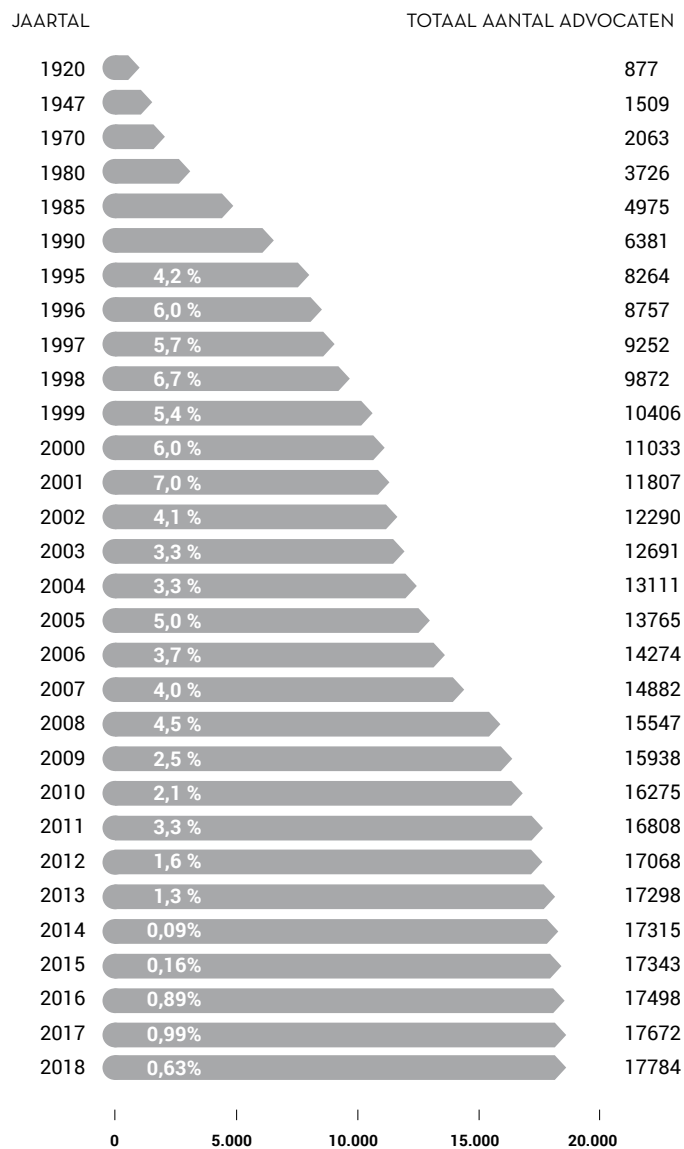
Aantal advocaten, verdeling mannen en vrouwen per 1 / 1 / 2019

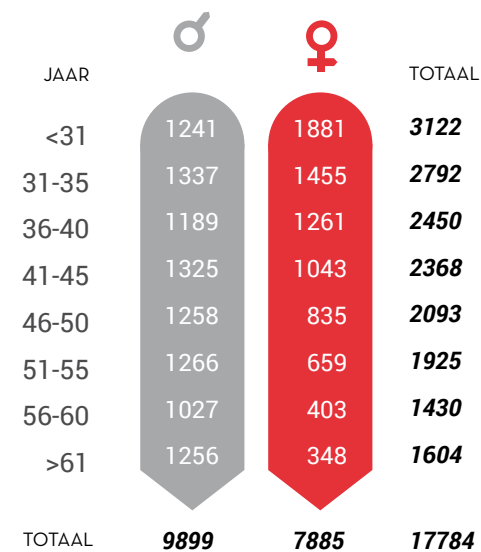
Totaal aantal
advocaten 2018

Groei van de balie per 1 / 1 / 2019

leeftijdsofbouw per 1 / 1 / 2019

Groei per arrondissement per 1 / 1 / 2019

ARRONDISSEMENT	Tot 1-1-2019	Tot 1-1-2018	Groei
Amsterdam	5636	5502	2,44%
Den Haag	1922	1918	0,21%
Gelderland	1191	1204	-1,08%
Limburg	759	770	-1,43%
Midden-Nederland	1848	1822	1,43%
Noord-Holland	839	857	-2,10%
Noord-Nederland	766	801	-4,37%
Oost-Brabant	1130	1143	-1,14%
Overijssel	672	664	1,20%
Rotterdam	2044	2016	1,39%
Zeeland-West-Brabant	977	975	0,21%
TOTAAL	17784	17672	0,63%

Verdeling leeftijdsopbouw per arrondissement per 1 / 1 / 2019

ARRONDISSEMENT	21 tot 30 jaar	31 tot 40 jaar	41 tot 50 jaar	51 tot 60 jaar	61 tot 70 jaar	71 tot 80 jaar	81 tot 90 jaar	91 tot 100 jaar	Onbekend	TOTAAL
Amsterdam	1486	1758	1229	835	276	50	2			5636
Den Haag	261	528	554	392	160	24	2	1		1922
Gelderland	148	343	328	234	125	13				1191
Limburg	98	229	182	159	78	13				759
Midden-Nederland	215	504	535	402	167	25				1848
Noord-Holland	83	216	234	199	98	7			2	839
Noord-Nederland	74	202	204	185	92	9				766
Oost-Brabant	160	391	260	213	98	7	1			1130
Overijssel	89	180	188	146	66	3				672
Rotterdam	382	610	483	382	156	31				2044
Zeeland-West-Brabant	126	281	264	208	84	14				977
TOTAAL	3122	5242	4461	3355	1400	196	5	1	2	17784

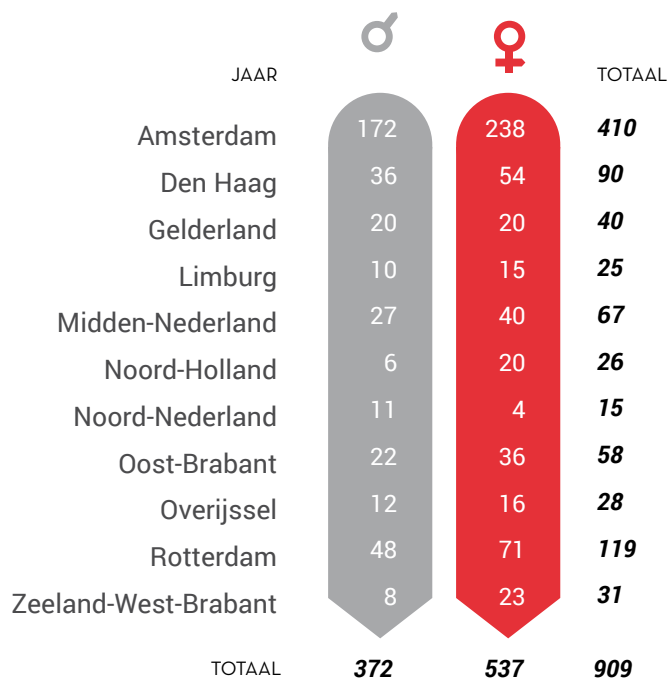
Aantal advocaten per arrondissement, verdeling naar kantoor grootte per 1 / 1 / 2019

ARRONDISSEMENT	éénmans- kantoren	2 advocaten	3 - 4 advocaten	5 - 8 advocaten	9 -16 advocaten	17 -32 advocaten	33 -64 advocaten	> 64 advocaten	TOTAAL
Amsterdam	596	314	547	702	649	363	473	1992	5636
Den Haag	365	208	219	273	215	304	59	279	1922
Gelderland	268	136	195	175	133	171	40	73	1191
Limburg	172	112	161	158	86	70			759
Midden-Nederland	470	244	270	328	249	141	72	74	1848
Noord-Holland	187	140	163	247	36	66			839
Noord-Nederland	159	112	159	150	63	123			766
Oost-Brabant	218	146	164	186	148	191	77		1130
Overijssel	142	76	106	125	59	44	120		672
Rotterdam	407	234	254	311	259	171	262	146	2044
Zeeland-West-Brabant	240	120	139	175	166	137			977
TOTAAL	3224	1842	2377	2830	2063	1781	1103	2564	17784

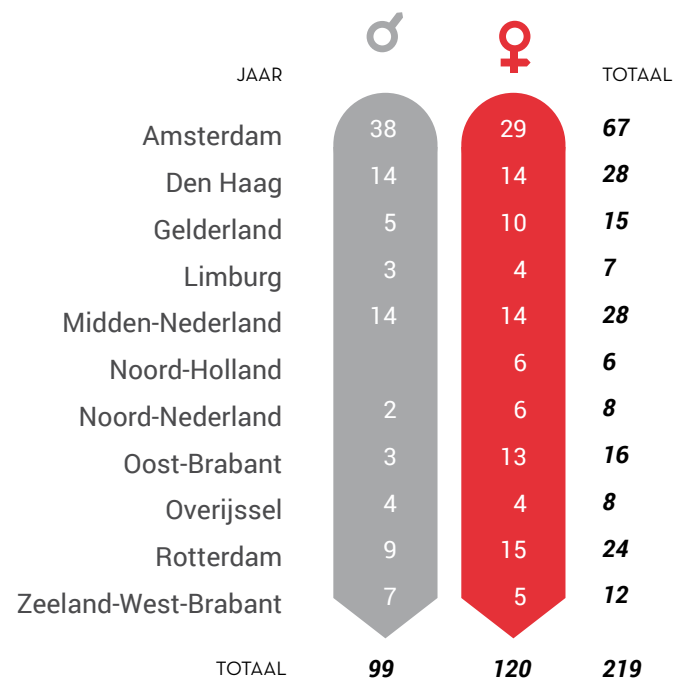
Aantal vestigingen van kantoren per arrondissement per 1 / 1 / 2019

ARRONDISSEMENT	éénmans- kantoren	2 advocaten	3 - 4 advocaten	5 - 8 advocaten	9 -16 advocaten	17 -32 advocaten	33 -64 advocaten	> 64 advocaten	TOTAAL
Amsterdam	534	145	145	112	56	16	11	15	1034
Buitenland	96	13	16	2	2				129
Den Haag	358	104	64	45	18	13	1	3	606
Gelderland	266	68	57	29	12	8	1	1	442
Limburg	170	56	46	26	8	3			309
Midden-Nederland	467	122	81	56	21	7	2	1	757
Noord-Holland	185	70	49	40	3	3			350
Noord-Nederland	159	56	48	23	6	6			298
Oost-Brabant	217	73	47	33	12	8	2		392
Overijssel	141	38	31	20	5	2	3		240
Rotterdam	396	117	76	51	20	8	5	2	675
Zeeland-West-Brabant	235	59	42	30	14	6			386
TOTAAL	3224	921	702	467	177	80	25	22	5618

Nieuw beëdigde advocaten in 2018

Herbeëdigde advocaten in 2018

Ondersteuning lokale orden

De unit Financieel Toezicht Advocatuur (**unit FTA**) van de NOvA voert in opdracht en onder verantwoordelijkheid van de lokale dekens financiële en Wwft-onderzoeken bij advocaten(kantoren) uit. In 2018 ging het om **699** desk researches, **42** financiële en **19** Wwft-onderzoeken.

In het kader van het financieel toezicht heeft de unit FTA namens de dekens de financiële kengetallen geanalyseerd van **1.409** kantoren, verspreid over vier arrondissementen.

Daarnaast ondersteunde de NOvA via een technisch voorzitter het **dekenberaad**, waarin de lokale dekens met elkaar overleggen over de wijze waarop zij hun toezichttaken en -bevoegdheden uitoefenen en klachten behandelen.

Kosten toezicht en tuchtrechtspraak

De **Wet doorberekening kosten toezicht en tuchtrecht juridische beroepen** is op 1 januari 2018 in

werking getreden. Deze wet regelt dat de kosten van de tuchtrechtspraak (**hof van discipline** en **raden van discipline**) worden doorberekend aan de advocatuur. De NOvA heeft in 2018 overlegd met het ministerie van Justitie & Veiligheid en de tuchtcolleges over de kosten die voor rekening komen van de advocatuur.

International Conference of Legal Regulators

Op 4 en 5 oktober 2018 was de NOvA gastheer van de zevende **International Conference of Legal Regulators**, het jaarlijkse internationale congres voor juridische toezichthouders. Ruim **120** vooraanstaande toezichthouders en juridische experts uit meer dan 40 jurisdicties waren naar Den Haag gekomen, waar twee dagen de laatste ontwikkelingen op het gebied van toezicht de revue passeerden. Algemeen deken Bart van Tongeren en de minister voor Rechtsbescherming Sander Dekker verzorgden de opening van het **ICLR-congres**.

Financiële & Wwft-onderzoeken

120

Juridische experts

Kenniscentrum tuchtrecht

Bij het **kenniscentrum tuchtrecht** kunnen deken en medewerkers van de lokale orden terecht met vragen over de (handhaving van) gedragsregels en tuchtrechtelijke aangelegenheden. Het kenniscentrum geeft onder andere de tweewekelijkse nieuwsbrief **NOVA Tucht Updates** uit. Daarnaast verzorgt de commissie disciplinaire rechtspraak in het Advocatenblad de rubriek 'Uitspraken van de tuchtrechter'. Alle disciplinaire uitspraken zijn op datum, onderwerp en/of tuchtcollege terug te vinden in de nieuwe **database NOVA Tuchtrecht Updates** die in februari 2019 is gelanceerd.

Tuchtrechtspraak

Het jaarverslag van de gezamenlijke tuchtcolleges, ondersteund door de Stichting Ondersteuning Tuchtcolleges Advocatuur (**SOTA**), verschijnt naar verwachting in april op de websites van het **hof van discipline** en de **raden van discipline**.

Het overzicht van advocaten die door de tuchtrechter onherroepelijk zijn geschrapt of onvoorwaardelijk zijn geschorst, is tot en met augustus continu **geactualiseerd**. Met ingang van 1 september 2018 wordt elke twee maanden een actueel overzicht gepubliceerd. In 2018 zijn **18** advocaten onherroepelijk geschrapt van het tableau en zijn er **13** onvoorwaardelijk geschorst.

18
**Advocaten
onherroepelijk
geschrapt
van tableau**

Regelgeving

In 2018 is de volgende regelgeving vastgesteld:

- **Besluit financiële bijdrage 2019**
- **Besluit subsidieplafond 2019**
- **Wijzigingsverordening kwaliteitsbevorderende maatregelen (*) (**)**
- **Wijzigingsregeling kwaliteitsbevorderende maatregelen**
- **Veeregeling 2018 (**)**
- **Wijzigingsverordening verlenging Experiment Ietsel- en overlidenschadezaken (*) (**)**
- **Wijzigingsbesluit examenreglement 2018**
- **Wijzigingsbesluit mandaat AR 2018**
- **Wijzigingsbesluit mandaat AS 2018**
- **Wijzigingsbesluit beleidsregels 2018**
- **Wijzigingsbesluit beleidsregel benoemingen 2018**
- **Wijzigingsbesluit Reglement van orde CvA 2018**
- **Wijzigingsverordening beroepsaansprakelijkheidsverzekering (*) (**)**
- **Wijzigingsbesluit toelichting beroepsaansprakelijkheidsverzekering (**)**

(*) Hierover is advies uitgebracht door de raad van advies.

(**) Hierover is advies uitgebracht door de adviescommissie regelgeving.

Alle (wijzigingen in) wet- en regelgeving voor de advocatuur publiceert de NOVA op regelgeving.advocatenorde.nl.

Bestuursrechtelijke besluiten

Tot de taken van de algemene raad behoort het nemen van bestuursrechtelijke besluiten.

Primaire bestuursrechtelijke besluiten van de algemene raad in 2018

Financiële bijdrage 2018, categorie I	14.613
Financiële bijdrage 2018, categorie II	3.046
Ontheffing vanwege detachering	111
Ontheffing vanwege kantoorhouden buiten Nederland	109
Vrijstelling onderwijs of toets beroepsopleiding advocaten (verzoeken extra toetskans)	42
Toepassing hardheidsclausule beroepsopleiding advocaten	12
Examens civiele cassatie / geslaagd	8
Examens civiele cassatie / gezakt	1
Proeven van bekwaamheid civiele cassatie / geslaagd	5
Inschrijving op grond van artikel 16h Advocatenwet	16
Erkenning opleidingsinstelling	9
Uitbreiding erkenning opleidingsinstellingen	5
Intrekking erkenning opleidingsinstellingen	5
Totaal	17.982
	(2017: 17.822)

Bezwaar en (administratief) beroep

In voorkomende gevallen is bezwaar en (administratief) beroep mogelijk op grond van de Algemene wet bestuursrecht.

Bezwaar financiële bijdrage 2018

Gegronnd	255
Ongegrond	21
Niet-ontvankelijk	20
Ingetrokken	49
Aangehouden	1
Totaal	346 (2017: 404)

Bezwaar overig

Gegronnd	4
Ongegrond	11
Niet-ontvankelijk	3
Ingetrokken	4
Niet-ontvankelijk / ongegrond	1
Totaal	23 (2017: 5)

Administratief beroep AR

Ongegrond	4
Ingetrokken	3
Niet-ontvankelijk	1
Totaal	8 (2017: 2)

Beroep rechtbank

Voorlopige voorziening afgewezen	2
Ongegrond en voorlopige voorziening	1
Ongegrond	4 (waarvan 1 uit 2017, tevens financiële bijdrage)
Niet-ontvankelijk	1
Ingetrokken	2
Niet-ontvankelijk / ongegrond	1
Totaal	11 (2017: 13)

Hoger beroep afdeling bestuursrechtspraak Raad van State

Ongegrond	4 (waarvan 1 uit 2016, tevens financiële bijdrage)
Niet-ontvankelijk	1
Verzet ongegrond	2 (uit 2017)
Voorlopige voorziening afgewezen	1 (uit 2017)
Totaal	8 (2017: 5)

(Social) media

De in 2017 vernieuwde **website van de NOvA** is verder uitgebouwd. Onder andere is de podcast Toga-radio **gelanceerd**, waarvan in 2018 **5 afleveringen** verschenen. Centraal op de website staat de actualiteit: van **nieuwsberichten** van de NOvA, de rubriek **advocatuur in het nieuws** en **blogs** tot de laatste ontwikkelingen in lopende **dossiers**. Belangrijke pijlers als **Vind een advocaat** en de **Juridische databank** hebben een prominente plek binnen de website behouden.

Het **Advocatenblad** is het officiële orgaan van de Nederlandse orde van advocaten dat **10** keer per jaar verschijnt. Hierin is ook het katern 'Van de NOvA' opgenomen. Via het Ordebericht, de maandelijkse e-nieuwsbrief van de NOvA, vinden advocaten het nieuws **12** keer per jaar in de mail.

Op social media zijn kanalen als **Facebook** en **Instagram** voor publiekscommunicatie en **LinkedIn** en **Twitter** voor professionele communicatie voort-

gezet. In 2018 is de NOvA in 24.037 unieke berichten op social media genoemd. Daarnaast is meer focus op video komen te liggen, met **YouTube** als centraal platform. Het best bekeken filmpje (**55.000** views) op social media was het interview met voormalig deken Walter Hendriksen over gefinancierde rechtsbijstand.

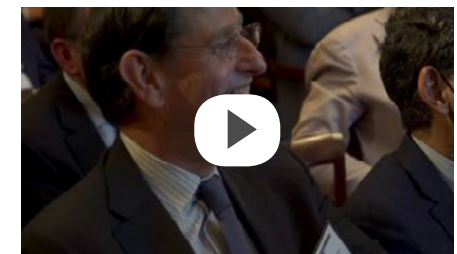
Evenementen

Het jaarlijkse **Gerbrandydebat** in het najaar stond dit jaar in het teken van het thema 'de kernwaarde partijdigheid binnen het huidige maatschappelijke klimaat'. Met elkaar in debat gingen bijzonder hoogleraar advocatuur Diana de Wolff, strafrechtadvocaat **Gerard Spong**, rechter Jennifer Willemsen en Tweede Kamerleden Chris van Dam en Michiel van Nispen. Het openingspleidooi werd uitgesproken door Europarlementariër Judith Sargentini, het slotpleidooi door Eric Daalder, lid van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Video:
Advocaat en oud-deken Walter Hendriksen over de sociale advocatuur

55.000
Views

Video:
Gerbrandydebat november 2018

Een **extra Gerbrandydebat** vond in juni 2018 plaats rondom het thema Toegang tot het recht. Een keur aan sprekers, onder wie de Nationale Ombudsman Reinier van Zutphen, sprak over het geplaagde stelsel van gefinancierde rechtsbijstand. Raadsheer Ybo Buruma en advocaat Inez Weski verzorgden respectievelijk het inleidende en slotpleidooi.

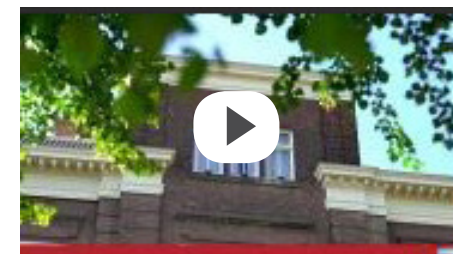
De NOVA organiseerde in het voorjaar het eerste Innovatieplatform om advocaten nader te informeren over de **Algemene verordening gegevensbescherming**: de **AVG, wat moet ik ermee?** In het najaar vond het tweede Innovatieplatform plaats over **Overheidshandelen en algoritmes**.

De succesvolle ontbijtsessies bij lokale orden over de gedragsregels zijn in 2018 voortgezet. In alle vroegte vonden informatieve bijeenkomsten plaats in **Roermond**, Groningen en **Arnhem**.

In 2018 bestond het Advocatenblad **100** jaar. Onder het motto 'Het kan altijd beter!' werd dit bijzondere jubileum gevierd met het **eeuwcongres** in 't Spant in Bussum. Tijdens het congres werd onder andere een **onderzoek** naar het imago van de advocatuur gepresenteerd en werd stilgestaan bij actuele thema's zoals verdienmodellen en review-sites in de advocatuur.

Advocatenblad

Video:
Gerbrandydebat juni 2018

Advocaat voor de klas

Na een geslaagde pilot, is de NOvA in het schooljaar 2017/2018 doorgedaan met **Advocaat voor de klas**. In dit **project** maken leerlingen uit groep 8 van de basisschool kennis met het recht en de rol van de advocaat. Mede dankzij het grote animo én cofinanciering van advocaten en basisscholen zijn in 2018 circa **40** basisscholen bezocht. Ruim **1.200** kinderen hebben een workshop gevolgd, een tijdschrift ontvangen en in kindertoga deelgenomen aan de oefenrechtbank.

Werkbezoeken

Medewerkers van het bureau van de NOvA hebben in 2018 werkbezoeken afgelegd bij **23** advocatenkantoren door het hele land; zowel klein als groot, actief op verschillende markten. Doel is om kennis te maken, ideeën uit te wisselen en om trends en signalen in de balie op te halen. De gesprekken leveren waardevolle inzichten op, die van grote waarde zijn voor de beleidsvorming van de NOvA. In 2019 gaat de NOvA door met de werkbezoeken om de zichtbaarheid binnen de balie verder te vergroten.

40

Basisscholen bezocht

23

Werkbezoeken bij advocatenkantoren

Algemene raad

De algemene raad (AR) vormt het dagelijks bestuur van de NOVA. Voorzitter van het bestuur is de algemeen deken. In 2018 heeft de AR **14** keer vergaderd.

Op voordracht van de algemene raad heeft het college van afgevaardigden **Johan Rijlaarsdam** verkozen tot nieuwe algemeen deken van de Nederlandse orde van advocaten. Hij is per 1 januari 2019 Bart van Tongeren opgevolgd.

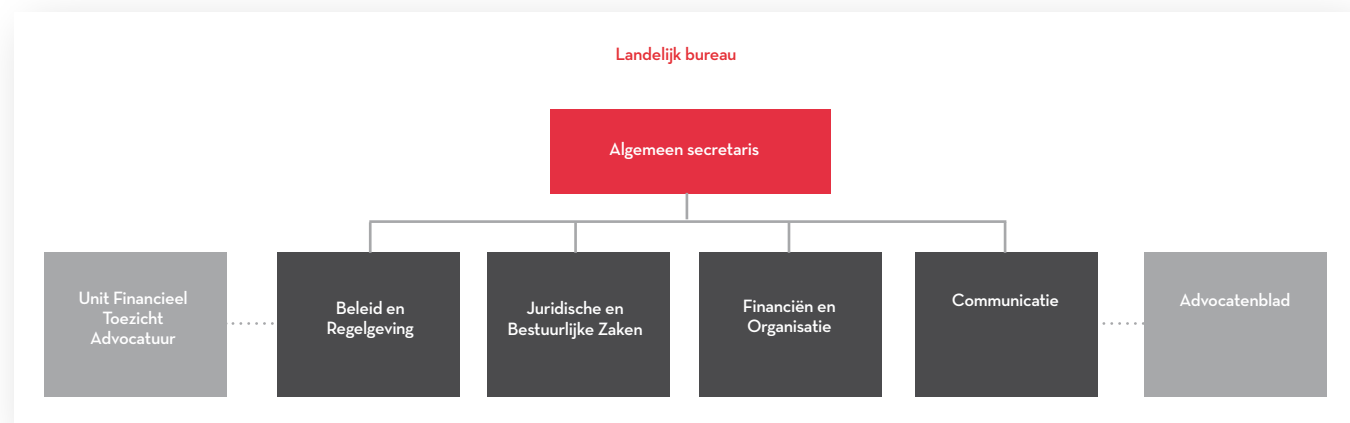
Tijdens de vergadering van het college van afgevaardigden op 13 december 2018 zijn **Petra van Kampen** en **Susan Kaak** verkozen tot lid van de algemene raad per 1 januari 2019. Ruben Alderse Baas is in 2018 afgetreden als lid van de **algemene raad**.

De algemene raad bestaat per 1 januari 2019 uit:

- Johan Rijlaarsdam - algemeen deken
- Bert Fibbe - waarnemend deken
- Bernard de Leest
- Theda Boersema
- Frans Knüppe
- Petra van Kampen
- Susan Kaak

Landelijk bureau

Het **landelijk bureau** van de NOVA, onder leiding van algemeen secretaris Raffi van den Berg, ondersteunt de algemene raad in de voorbereiding en uitvoering van het beleid. In 2018 werkten bij de NOVA 66 medewerkers (52 fte). Hiervan was 72% vrouw en 28% man.

College van afgevaardigden

Advocaten in de **arrondissementen** kiezen de leden van het **college van afgevaardigden** (CvA). Het voltallige CvA telt **54 leden en 33 plaatsvervangend leden**. Het CvA stelt verordeningen vast, neemt bij wet of verordening opgedragen besluiten en verkiest onder andere de leden van de AR en leden-advocaten in de raden en het hof van discipline. In 2018 is het CvA **4** keer formeel in vergadering bijeengekomen en **3** keer in kleiner, informeler verband. In 2018 heeft het CvA onder meer de **Wijzigingsverordening kwaliteitsbevorderende maatregelen**, de **Wijzigingsverordening verlenging Experiment letsel- en overlijdensschadezaken**, de **Wijzigingsverordening beroepsaansprakelijkheidsverzekering** en het **Besluit financiële bijdrage 2019** vastgesteld. Met de goedkeuring van de rekening en verantwoording heeft het CvA decharge verleend aan de AR. Daarnaast heeft het CvA constructief met de AR van gedachten gewisseld over belangrijke actuele onderwerpen als de gefinancierde rechtsbijstand, digitaal procederen en de beroepsopleiding 2020.

Raad van advies

De raad van advies (RvA) adviseert de AR en het CvA over de hoofdpunten van het beleid van de NOVA. De RvA heeft in 2018 onder andere advies uitgebracht over de **Wijzigingsverordening kwaliteitsbevorderende maatregelen**, de **Wijzigingsverordening verlenging Experiment letsel- en overlijdensschadezaken** en de **Wijzigingsverordening beroepsaansprakelijkheidsverzekering**.

Het CvA heeft op 13 december 2018 ingestemd met de benoeming per 1 januari 2019 van oud-Kamerlid en voormalig advocaat **Judith Swinkels** als lid van de RvA. Swinkels is Thom de Graaf opgevolgd. Lex Michiels is Thom de Graaf opgevolgd als voorzitter van de RvA.

De **raad van advies** bestaat sinds 1 januari 2019 uit:

- Lex Michiels – voorzitter
- Arnold Croiset van Uchelen
- Peter Mensing
- Francien Rense
- Judith Swinkels

College van toezicht

Het **college van toezicht** (CvT) ziet als orgaan van de NOvA toe op de wijze waarop lokale dekenen toezicht uitoefenen en klachten behandelen. Het CvT is gevestigd in het gebouw van de NOvA, maar opereert onafhankelijk van de NOvA. Zie voor meer informatie het **jaarverslag 2018 van het CvT**.

Het CvT bestaat uit drie leden, met als voorzitter de deken van de algemene raad van de NOvA. De twee andere leden worden bij koninklijk besluit benoemd, op voordracht van de minister van Justitie en Veiligheid. Op 13 december is **Jeroen Kremers** benoemd tot lid van het college van toezicht advocatuur. Hij is per 1 januari 2019 Jan de Wit opgevolgd, wiens benoeming op die datum afliep.

Het college van toezicht is per 1 januari 2019 als volgt **samengesteld**:

- Johan Rijlaarsdam, voorzitter
- Andrée van Es, kroonlid
- Jeroen Kremers, kroonlid

Internationaal

In internationaal verband is de NOvA lid van de Council of Bars and Law Societies of Europe (**CCBE**) en de International Bar Association (**IBA**).

De Nederlandse vertegenwoordiging in commissies en werkgroepen van de CCBE heeft tot taak het vertegenwoordigen van de NOvA en het adviseren van de algemene raad over Europese wet- en regelgeving en beleidsvraagstukken die van belang zijn voor de advocatuur en rechtzoekenden. De **delegatie van de NOvA** heeft met de andere landelijke balies binnen Europa overlegd over onder meer deontologische vraagstukken rond online platforms, kwaliteit en het verschoningsrecht. In 2018 is AR-lid en de Nederlandse delegatieleider **Frans Knüppe** toegetreden tot de **Finance Committee** van de CCBE.

De algemeen deken en algemeen secretaris hebben in oktober het **jaarcongres van de IBA** bijgewoond. In IBA-verband spelen discussies rond onder andere governance en de wenselijkheid van soft law.

FINANCIËEL OVERZICHT 2013

Resultaat x € 1.000

Baten

Financiële bijdrage 10.962

Toegerekende inkomsten

Pijler 1 : Kwaliteitsbevordering 17

Pijler 2 : Praktijkvoering 22

Pijler 3 : Opleiding 99

Pijler 8 : Tuchtrect 296

Totaal inkomsten 11.396

Lasten

Pijler 1 : Kwaliteitsbevordering 680

Pijler 2 : Praktijkvoering 1.001

Pijler 3 : Opleiding 705

Pijler 4 : Belangenbehartiging en communicatie 2.248

Pijler 5 : Wetgevingsadvisering 692

Pijler 6 : Tableau 560

Pijler 7 : Toezicht 2.063

Pijler 8 : Tuchtrect 3.858

Pijler 9 : Juridische aangelegenheden 492

Pijler 10 : Bestuurlijke organisatie 1.059

Totaal kosten pijlers 13.358

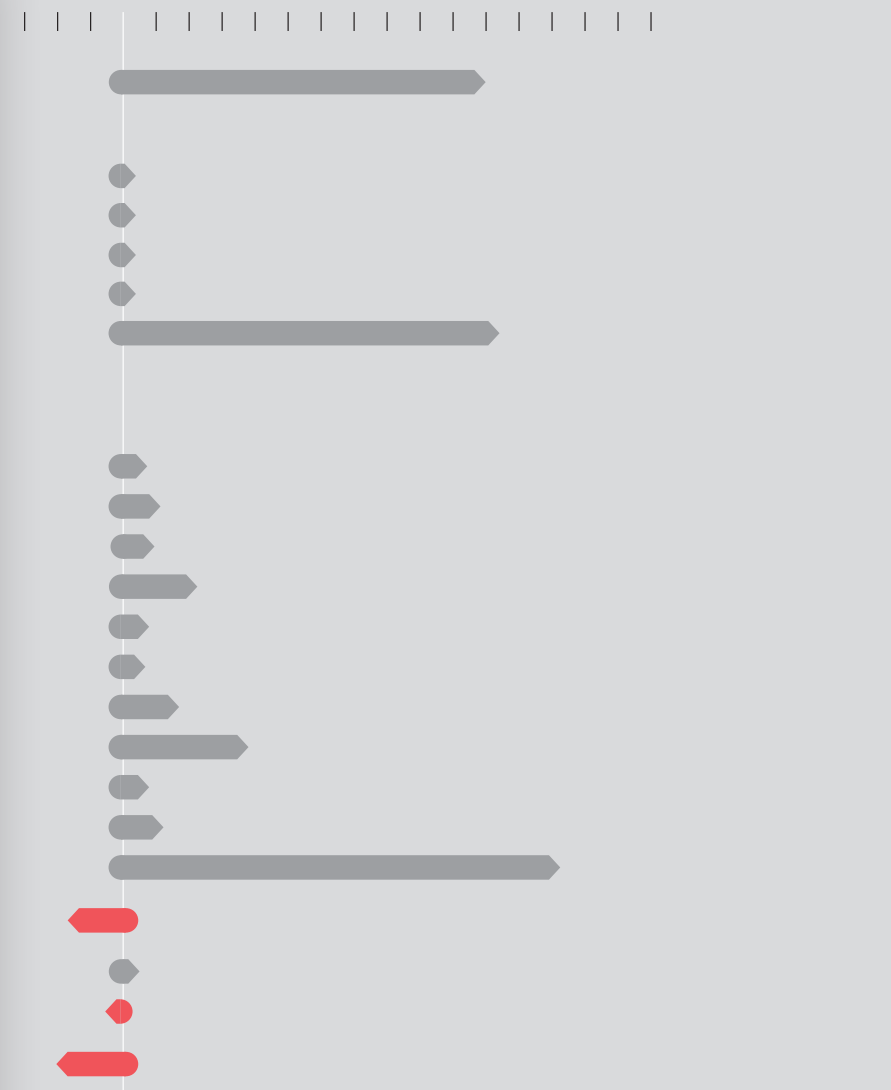
Resultaat uit activiteiten -1.962

Financiële baten : intrest 24

koersresultaat -104

Resultaat -2.042

-3 -2 -1 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 Resultaat x € 1.000.000

1

Pijler 1 | Kwaliteitsbevordering

Omschrijving	Resultaat x € 1.000
Inkomsten uit cassatiebalie civiel	17
Totaal inkomsten	17
Implementatie kwaliteitstoetsen	3
Cassatiebalie civiel	9
Herziening indeling rechtsgebieden	75
Evaluatie beroepsaansprakelijkheidsverzekering	9
Geschillencommissie	195
Aandeel bureaunkosten	389
Totaal kosten	680
Totaal kwaliteitsbevordering	-663

3

Pijler 3 | Opleiding

Omschrijving	Resultaat x € 1.000
Inkomsten uit beroepsopleiding advocaten	49
Inkomsten uit permanente opleiding	50
Totaal inkomsten	99
Beroepsopleiding advocaten	40
BA2020	150
Permanente opleiding	7
Aandeel bureaunkosten	508
Totaal kosten	705
Totaal opleiding	-606

2

Pijler 2 | Praktijkvoering ten behoeve van de advocaat

Omschrijving	Resultaat x € 1.000
RAIO-afdrachten	22
Totaal inkomsten	22
Onderhoud nummerherkenning	17
LawCare	8
Advocatenpas	130
Aandeel bureaunkosten	846
Totaal kosten	1.001
Totaal praktijkvoering t.b.v. de advocaat	-979

4

Pijler 4 | Belangenbehartiging en communicatie

Omschrijving	Resultaat x € 1.000
Gefinancierde rechtshulp	44
Website	6
Jaarverslag	2
Algemene publiciteit, promotie, manifestaties	83
Advocatenblad	202
Symposia en seminars	113
Kenniscentrum tuchtrecht	52
Aandeel bureaunkosten	1.746
Totaal kosten	2.248
Totaal belangenbehartiging en communicatie	-2.248

5

Pijler 5 | Wetgevingsadvisering

Omschrijving	Resultaat x € 1.000
Hoogleraar	69
Adviescommissies wetgeving	14
Aandeel bureaunkosten	609
Totaal kosten	692
Totaal wetgevingsadvisering	-692

7

Pijler 7 | Toezicht

Omschrijving	Resultaat x € 1.000
College van toezicht	304
Ondersteuning uitvoering toezicht dekens	15
Evaluatie Wet positie en toezicht advocatuur	16
Aandeel bureaunkosten	1.728
Totaal kosten	2.063
Totaal toezicht	-2.063

6

Pijler 6 | Tableau

Omschrijving	Resultaat x € 1.000
Hosting en onderhoud BAR	25
Vervanging OneDirect	45
Aandeel bureaunkosten	490
Totaal kosten	560
Totaal tableau	-560

8

Pijler 8 | Tuchtrect

Omschrijving	Resultaat x € 1.000
Kostenveroordeling (art. 48, zesde lid)	253
Griffierecht klachten RvD	43
Totaal inkomsten	296
Vacatiegelden en reiskosten advocaatleden hof en raden van discipline	122
Ondersteuning tuchtrechtspraak (SOTA)	2.315
Doorberekening kosten tuchtrechtspraak	1.066
Aandeel bureaunkosten	355
Totaal kosten	3.858
Totaal tuchtrecht	-3.562

9

Pijler 9 | Juridische aangelegenheden

Omschrijving	Resultaat x € 1.000
Beroepsaansprakelijkheidsverzekering	137
Kosten bezwaar en beroep	17
Aandeel bureaunkosten	338
Totaal kosten	492
Totaal juridische aangelegenheden	-492

10

Pijler 10 | Bestuurlijke organisatie

Omschrijving	Resultaat x € 1.000
Algemene raad	
Vergoedingen leden algemene raad	556
Reis-, verblijf- en vergaderkosten	49
	<hr/> 605
College van afgevaardigden	
Vacatiegelden	44
Vergaderkosten	54
	<hr/> 98
Raad van advies	8
Buitenland	
C.C.B.E.	78
Overig buitenland	43
	<hr/> 121
Algemeen	21
Doorberekening naar college van toezicht	-30
Aandeel bureaunkosten	236
Totaal kosten	1.059
Totaal bestuurlijke organisatie	-1.059

NOVA 2018

JAARVERSLAG

COLOFON

Redactie

Nederlandse orde van advocaten

Fotografie

Chantal Ariens

Ontwerp

X11 Creatie, Danny de Neef, Rijswijk

advocatenorde.nl

